

Faktaark - Bevægelsesfrihed

1.1. Hvad er bevægelsesfrihed?

Bevægelsesfriheden omfatter retten til at bevæge sig frit inden for territoriet af den stat, hvor man opholder sig, retten til at forlade et hvilket som helst land og retten til at vende tilbage til sit eget land. Bevægelsesfriheden dækker den perifere del af retten til personlig frihed, der beskytter indgreb i mod vilkårlige frihedsberøvelser, tvangsanbringelse m.v.

1.2. Bevægelsesfrihedens beskyttelse

I grundloven er det kun egentlige frihedsberøvelser (altså når en person forhindres i at forlade et nærmere afgrænset sted eller område), der er beskyttet. De videre rettigheder til at bevæge sig frit – som uddybet ovenfor – er derimod ikke beskyttet i grundloven. Her skal man i stedet anvende internationale regler, som Danmark er bundet af (se bilag 2).

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 2 i tillægsprotokol 4 beskytter enhver, der lovligt befinder sig på en stats område, inden for dette skal have ret til at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted, og at enhver har frihed til at forlade et hvilket som helst land, herunder sit eget. Efter Menneskerettighedsdomstolens praksis indebærer bestemmelsen endvidere en ret til at udrejse til et land efter den pågældendes eget valg, hvor vedkommende kan opnå indrejse.¹

1.3. Lovlige indgreb i bevægelsesfriheden

Bevægelsesfriheden er ikke absolut, og der kan lige som i ytringsfriheden gøres indgreb, som er undergivet et hjemmelskrav og et nødvendighedskrav (se ovenfor i afsnittet om ytringsfrihed). Indgrebet skal altså være lovligt ifølge loven, og det skal være nødvendigt i et demokratisk samfund begrundet i anerkendelsesværdige hensyn.

Et indgreb kan f.eks. bestå i inddragelse af en persons pas, meldepligter hos politiet, forbud mod at opholde sig i bestemte områder eller påbud om at opholde sig på forskellige områder på bestemte tidspunkter af døgnet.

¹jf. f.eks. Peltonen mod Finland, dom af 20. februar 1995.

1.4. Hvilke indgreb er der sket i bevægelsesfriheden siden 9/11?

Siden terrorangrebet er der indført en række begrænsninger af danske borgeres ret til at bevæge sig frit. Særligt har disse indgreb haft til hensigt at hindre radikalisering og hvernig til terrororganisationer så som ISIS. Det har bl.a. betydet indførelse af mulighed for pasinddragelse samt et udrejseforbud til bestemte områder.

2015

Bestemmelsen i paslovens § 2, stk. 1, nr. 4 blev indsat ved en lovændring i 2015 og har til formål at forhindre, at danske statsborgere udrejser til konfliktområder i udlandet med henblik på at deltage i aktiviteter, hvorved deres evne og/eller vilje til at begå alvorlige strafbare forhold risikerer at blive forøget, når de vender tilbage.

Bestemmelsen blev ved lovændringen suppleret af et udrejseforbud i § 2 b, stk. 1, der er sålydende:

”Politiet kan meddele en person, hvem pas er nægtet, eller hvis pas er inddraget, jf. § 2, stk. 1, nr. 4, forbud mod at udrejse i det tidsrum, der er fastsat efter § 2, stk. 2”.

Bestemmelserne er begrænser bevægelsesfriheden. For statistik i senere afsnit.

Konfliktområder der er omfattet af udrejseforbuddet kan findes i følgende [bekendtgørelse](#).

Kort over konfliktområder omfattet af indrejse- og opholdsforbuddet

Bilag 2 (beskyttelse af bevægelsesfriheden)

Kilde	Indhold
Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, tillægsprotokol 4, artikel 2	<p data-bbox="571 454 919 488"><u>Frihed til valg af opholdssted</u></p> <ol data-bbox="571 521 1430 1149" style="list-style-type: none"><li data-bbox="571 521 1430 633">1. Enhver, der retmæssigt opholder sig på en stats territorium, har inden for dette territorium ret til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted.<li data-bbox="571 667 1430 745">2. Enhver har frihed til at forlade et hvilket som helst land, herunder sit eget.<li data-bbox="571 779 1430 1014">3. Udøvelsen af disse rettigheder skal ikke være underkastet andre begrænsninger end sådanne, som er i overensstemmelse med loven, og som i et demokratisk samfund er nødvendige af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige tryghed, for at opretholde ordre public, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og frihedsrettigheder.<li data-bbox="571 1048 1430 1149">4. De i stk. 1 nævnte rettigheder kan endvidere inden for særlige områder underkastes restriktioner, som er indført ved lov, og som i et demokratisk samfund tjener almenvellet.
FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne, artikel 13	<ol data-bbox="571 1193 1382 1375" style="list-style-type: none"><li data-bbox="571 1193 1382 1272">1. Enhver har ret til at bevæge sig frit og til frit at vælge opholdssted inden for hver stats grænser.<li data-bbox="571 1305 1382 1375">2. Enhver har ret til at forlade et hvilket som helst land, herunder sit eget, og til at vende tilbage til sit eget land.